

Reebokken in Groot-Brittannië

KAPITAAL ZONDER INVESTERING?

Het Verenigd Koninkrijk staat bekend om zijn sterke bokken, met name in Zuid-Engeland komt regelmatig een kapitale bok op het tableau. Wat geeft daarbij de doorslag? De wijze van beheer of is de biotoop de bepalende factor? Albert de Boer, die al vele jaren in Engeland jaagt, licht een tipje van de sluier op.

Tekst Albert de Boer

Foto's Brian Phipps

.....

**Engeland kent geen jachtexamen,
geen 40 hectare-regeling en geen
afschotvergunningen**

Voorzichtig bers ik langs de heg aan de rand van ons veld. Aan deze kant een grote akker – akkers van 35-40 hectare zijn hier geen uitzondering! – die glooiend afloopt in een smal dal met aan de overkant een bos. Aan andere kant raast het verkeer op de dubbelbaans weg. Voorzichtig nader ik een hoek waar ooit een motorcrossterrein was. Een steile helling die inmiddels grotendeels is begroeid. Er komt eigenlijk nooit iemand hier, mede door het constante lawaai van het verkeer dat dag en nacht doorgaat. Toch vind je in deze uithoek altijd reewild. Gisteren zag ik vanuit de verte een bok. Wat hij op heeft, kon ik zelfs met het spectief niet ontdekken, maar het lijkt een oudere bok. Op het pad dat midden door de akker van het bos naar de weg loopt, speur ik om de paar stappen de rand van het bosje af met de kijker. Het zou niet de eerste keer zijn dat ik word opgeschrikt door het blaffen van een afspringend ree. Bersen is eigenlijk vooruitgaan zonder beweging en dat lukt met een achtergrond als de dikke heg. Je moet overigens wel op je schaduw letten, zeker bij laagstaande zon. Zag ik daar een beweging aan de rand van de dekking? Het lijkt een ree, maar het gewas en het onkruid staan te hoog om te zien wat het is. Ik moet proberen nog een stukje verder te komen om over een kaal stuk een vrij schootsveld te krijgen.

Summiere regels

In het Verenigd Koninkrijk worden regelmatig kapitale bokken geschoten. En dat in een land waar men geen jachtexamen of jachtakte kent, noch een (verplichte) grofwildcursus, 40 hectare-regeling, afschotvergunningen en/of controle daarop. Je hebt je jachtveld op basis van een – vaak mondelinge – overeenkomst met de grondeigenaar. De politie controleert alleen of een wapen je toevertrouwd kan worden. Hier leer je het jagen van je ouders of een goede vriend. Zo leer je ook de ‘stalk’, zoals de jacht op grofwild hier heet. Er zijn wel cursussen, maar die doe je uit vrije wil en omdat je geïnteresseerd bent. Alleen wie grofwild wil bejagen op terreinen van de *Forestry Commission* (te vergelijken met Staatsbosbeheer) moet een cursus hebben gevolgd.

Overtuiging

In de loop der jaren heb ik in verschillende landen gejaagd en met jagers uit diverse continenten gesproken. Dat leverde het inzicht op dat er heel veel verschillende gezichtspunten bestaan, met elk hun vóór- en nadelen. Ik verbaas me vaak over de overtuiging waarmee een bepaalde zienswijze wordt aangehangen, vooral als men daardoor geen oog heeft voor andere benaderingen. Dit speelt met name als het gaat om reewild, waarover veel ‘deskundigen’ zich hebben gebogen en ontelbare boeken zijn verschenen. Vaak dacht ik na het lezen van zo’n boek of de ervaringen van zo’n deskundige: ja zo is het! Om de dag daarop in het veld de reeën volkomen anders te zien reageren. Reewild is en blijft een intrigerende diersoort.

Vreemd gewei

Stapje voor stapje loop ik verder. De bersstok gereed om op te zetten. Als ik bijna bij het open stuk ben, springt een ree over de konijnenwerende afrastering. Het is een bok, maar wel een bijzondere. Hij heeft een vreemd gewei op en vertoont alle lichamelijke kenmerken van een bok die ouder is dan vijf jaar. Ik moet nog een paar stappen zetten en dan heb ik vrij schootsveld. Het lukt me en voorzichtig zet ik de bersstok klaar. Met zo min mogelijk beweging leg ik de buks erop en span het systeem. Ik heb een kogelvang, als die bok nu alleen nog maar even dwars wil staan. Ik zie nu alleen zijn achterkant. Uit mijn ooghoek zie ik een tweede ree dichterbij komen. Terwijl ik de bok door de kijker blijf volgen, vliegen mijn gedachten alle kanten op. Het zal toch geen andere bok zijn die hem wegjaagt, het is immers mei en de territoria worden bezet. Een snelle blik geeft uitsluitsel, het is gelukkig een geit. De bok draait zich langzaam en als ik het blad vrij heb, versnel ik en schiet. Even ben ik het beeld kwijt. Dan zie ik de bok afspringen en beginnen de verschrikkelijke minuten van onzekerheid. Volgens mij ben ik goed afgekomen. Voorzichtig loop ik naar de aanschotplaats. Daar vind ik longzweet. Het schot zit dus goed en er is een behoorlijk zweetspoor dat de dichte dekking ingaat. Ik volg het en dan merk ik pas hoe steil en dichtbegroeid het hier is. De bok vind ik zo’n veertig meter van de aanschotplaats, maar hoe krijg ik die daar weg? Je kan hier nergens rechtop staan! Het lukt uiteindelijk door op handen en voeten kruipend de bok stukje voor stukje omhoog te slepen. De bramen, doorns en brandnetels voel ik pas als ik het bosje weer uit ben, en de bok heb ontweid. Het is een bijzondere zesender, met zware, sterk geparelde stangen en lange voorenden.

Foto: Albert de Boer

De meeste Britse grofwildjagers doen helemaal niets met een trofee

Rust en ruimte

Kenmerkend voor het Verenigd Koninkrijk is een landschap dat niet tot op de laatste vierkante centimeter wordt bewerkt. Je kunt er een oude eik in het midden van de akker aantreffen, waar men al honderden jaren omheen werkt. De boeren onderhouden de heggen langs wegen en akkers en je treft er nog veel overhoekjes aan. Bovendien is er voor het reewild meer rust en ruimte doordat de bevolkingsdichtheid in Engeland lager is dan in ons land (266 inwoners per km² versus 411 in Nederland). De inrichting van het landschap helpt het wild en bovendien hebben veel boeren de instelling dat het wild er thuishoort en je de eventuele schade moet accepteren. Die heggen en hoekjes vormen beschutte 'wildwegen'. Ze staan vol met lekkernijen en medicijnen voor het wild en geven de noodzakelijke dekking. Het gebeurde ons ooit dat een ree uit de heg sprong waar we al een kwartier sloe's (sleedoornbessen) aan het plukken waren. Toen ontdekten we dat deze heg van binnen volledig hol was en dus een perfecte bescherming bood tegen weer en wind.

Foto: Marloes van Pareren

Bronst

Het regent zachtjes. We staan met onze rug tegen een dikke heg, met daarachter een plattelandsweggetje. Voor ons een grote, zacht omhoog glooiende akker met rechts een bos. Zo'n tweehonderd meter voor ons staat een geit in het gouden graan. Mijn buks ligt op de driepoot. Mijn vriend Jan fiept en met een noodgang komt de geit naar ons toe, achtervolgt door een flinke bok. Ik probeer mee te draaien, in de hoop dat de bok even stilstaat, maar zonder in te houden rennen ze door de heg en zijn verdwenen. Het is reebronst op het landgoed in Engeland waar Jan en Jack het grofwildafschot hebben gehoord en ik mag er als gast een bok schieten.

.....

**Rust, ruimte, voedsel en dekking
zijn op de meeste plaatsen ruim
voorhanden**

Aantallen

Door de biotoop kom je in het Verenigd Koninkrijk op verschillende plaatsen kapitale reebokken tegen. En dat ondanks de 'vrije' benadering van de reewildjacht. Hier kent men maar één wildlijst met voor elke soort een periode waarin de jacht is geopend of gesloten. Discussies over 'goed' of 'fout' afschot zijn hier onbekend. De meeste Britse grofwildjagers doen zelfs helemaal niets met een trofee, die kun je immers niet eten! Toch levert deze 'voor de vuist weg'-methode sterk reewild op. Wellicht dat de benadering om toch vooral aantallen te schieten en minder naar het individu te kijken ('Zahl vor Wahl'-principe) toch het beste resultaat geeft. Maar waarschijnlijk zullen we daar nooit achter komen en passen de reeën zich gewoon aan de omstandigheden aan.

Biotoop

Ik ben geen deskundige, maar ik heb het sterke vermoeden dat er twee allesbepalende factoren zijn die bepalen of je veel of weinig en sterke of zwakke reeën hebt. De biotoop lijkt het belangrijkste. Rust, ruimte, voedsel en dekking zijn op de meeste plaatsen in Groot-Brittannië ruim voorhanden. De tweede factor lijken aantallen te zijn. Toen we mee mochten jagen in een veld op de Utrechtse Heuvelrug was de kwaliteit van het reewild niet best. De jagermeester schoot al jaren geen geiten, want 'elke geit was toch zeker twee reeën'. Toen hij het veld aan ons overdeed, schoten we vooral veel geiten. Je zag de kwaliteit van de reeën en met name de bokken met sprongen

vooruitgaan, terwijl de biotoop dezelfde bleef. In de bijna 40 jaar dat we daar gejaagd hebben, zagen we de stand overigens later weer teruglopen door constante verstoring door recreatie. Ook de komst van damherten – ooit uitgezet door het Provinciaal Landschap in een kudde grote grazers – lijkt een negatief effect op reeën te hebben.

Wildlijst

We maken het in ons land wel erg lastig met onze strikte, bijna rekenkundige beheerbenadering van het ree. Als we reeën, net als in Engeland, gewoon op de wildlijst plaatsen kunnen we veel beter inspelen op eventuele problemen. Denk aan overlast door aanrijdingen, bij bosverjonging en verhoogde schade of (recreatie)druk. Zonder een oerwoud van vergunningen, loodjes en beoordelingen. Het zou ons werk een stuk makkelijker maken en waarschijnlijk het welzijn van de reeën ten goede komen. In ons land kunnen we beter investeren in de biotoop en het creëren van rustige terrein gedeeltes waar de reeën ongestoord kunnen herkauwen.

Fiepen

De volgende ochtend zijn Jan en ik al vroeg terug in dit deel van het landgoed om te zien of we de bok van gisteravond terug kunnen vinden. Het is droog en het belooft een prachtige zonnige dag te worden. We bersen langs de heg in de richting waar we gisteren de geit zagen. Onderweg fiept Jan op verschillende plaatsen, maar er volgt geen reactie. Vanaf een klein bosje midden in het veld zie ik ver weg langs de bosrand een geit met kalf. We overleggen: lopen we om, of gaan we door langs het walletje. We besluiten voor het laatste. Halverwege fiept Jan weer. De geit reageert niet. Op dit stuk is weinig dekking dus als ze eet, lopen we snel en gebukt verder naar de hoek van de heg. Daar wordt weer gefiept, maar opnieuw reageert ze niet. Het lijkt ons de geit van gisteravond, maar waar is die bok? Dan zie ik rechts van me iets bewegen: het is een geit die door een bok wordt gedreven. Tijd om de kijker te pakken is er niet, dan maar door de richtkijker beoordelen. Het is een knots van een zesser, en Jan sist: schieten! Tussen mij en de bok staat echter heel hoog gras! Dan springt de geit tien meter voor ons door de heg en komt vrij. Ze ziet ons echter en springt ook gelijk weer terug. Op tachtig meter komt ze weer aan onze kant van de heg en ditmaal volgt ook de bok. Op de fiep blijft hij staan. Ik heb het blad vrij, de achtergrond is veilig en het schot gaat eruit. Ik ben de bok kwijt, maar Jan roept Weidmansheil! Even later staan we voor een prachtige bok. •

Let op de juiste documenten

Het is mogelijk om in Groot-Brittannië te jagen met het wapen van de gastheer (in zijn bijzijn). Wie zijn eigen wapen mee wil nemen, moet een British Visitors Permit laten aanvragen door de Britse gastheer (of het jachtreisbureau) bij de politie in het jachtgebied. Reken voor deze aanvraag minimaal 6 tot 8 weken. Een jachtaansprakelijkheidsverzekering is verplicht. De jachtverzekering van de Jagersvereniging geeft ook dekking in Groot-Brittannië.

Meer info:

www.jagersvereniging.nl/vragen/hoe-is-de-jacht-in-groot-brittanie-geregeld

Voor info over de Britse grofwildcursus (ook in Nederland):

www.stalkingcertification.nl

